PARADIGMA ANDRAGOGICĂ DE MOTIVARE A ÎNVĂȚĂRII PE TOT PARCURSUL VIEȚII

Liliana POSȚAN

Cercetătorii problemei motivației învățării sunt unanimi în privința rolului determinant al motivației pentru învățare [1, 2, 3]. Paradigma de intervenție educațională asupra factorilor motivatori ai învățării pe tot parcursul vieții, din perspectiva articulării pe orizontală şi verticală a resurselor educaționale se sprijină pe următoarele demersuri metodologice:

1. Succesul învățării depinde, în mod esențial, de factori ca excitabilitatea sau reacția la stimuli (interesarea), intensitatea învățării, disponibilitatea pentru învățare, conştiința învățării [3, p.150), voința de a învăța, presiunea socială pentru învățare, angajarea personală şi societală față de sarcinile sociale [1, p.417-418], interesele, atitudinile formabilului [2, p.112], contextul învățării şi tehnologiile didactice.

2. Motivele nu se formează prin influență externă, în procesul educației. În procesul educației şi socializării, se formează doar „materialul de construcție", care ulterior este utilizat pentru motivarea unei sau altei acțiuni sau fapte. Sarcina pedagogiei rezidă în formarea intereselor, aptitudinilor, principiilor morale, valorilor şi autoaprecierii. Motivatorii şi sfera motivațională a personalității sunt formațiuni exterior determinate, iar motivele ca şi formațiuni psihologice complexe trebuie să fie formate de subiect [4, p.89].

3. Principalul element al activității şi procesului de învățare pe tot parcursul vieții este formabilul. Formatorul/profesorul şi mediul educațional sunt factori ce facilitează formarea.

4. Modelele de învățare pe tot parcursul vieții sunt elaborate pornind de la abordarea comparativă a învățării copilului şi adultului, pe baza caracteristicilor fizice, senzoriale, intelectuale şi afective ale adultului şi a principiilor fundamentale ale conceptului educație pe parcursul vieții (Zmeiov, Dave, Kidd).

Dezvoltarea andragogiei ca domeniu al ştiinței şi disciplină de studiu are următoarele imperative:

– Caracterul atributiv (obligatoriu, inerent) al învățării adultului într-o lume în schimbare.

– Pedagogizarea multor domenii profesionale, legată de nevoia oamenilor, întreprinderilor, instituțiilor de a-şi însuşi funcții pedagogice.

– Sporirea conştiinței de sine a omului modern, creşterea tendinței sale spre autoperfecționare şi autorealizare.

– Dezvoltarea spontană în societate a experienței inovatoare de formare a adulților.

Particularităţile metodologice ale modelului andragogic de învăţare sunt determinate de corelarea din perspectiva educaţiei permanente a dimensiunilor:

– socială (aspectele economice, afective şi sociale ale vieţii de adult);

– psohosociologică (perspectiva formativ-dezvoltativă a învăţării);

– psihoandragogică (diferenţele psihopedagogice între copil şi adult).

Astfel, abordarea andragogică a paradigmei de motivare a învăţării pe parcursul vieţii este determinată de imperative (premise):

1. Psihologice: motivele adulţilor de a învăţa: a) interesul şi creşterea profesională; b) dezvoltarea personală; c) adaptarea la schimbare.

2. Social-economice şi instituţionale: a) cadrul normativ în domeniul educaţiei adulţilor; b) statutul social al adultului; c) competitivitatea pe piaţa muncii.

3. Educaţionale – integrarea educaţiei pe orizontală şi pe verticală.

În vederea elaborării paradigmei andragogice de motivare a învăţării pe tot parcursul vieţii, am pornit de la următorul reper: motivarea învăţării pe tot parcursul vieţii este procesual-situativă, este afectiv determinată de experienţele educaţionale precedente şi de temerile actuale, este stimulată de deschiderile, cerinţele sau nevoile social-profesionale şi se sprijină pe structurile afective, cognitive şi acţionale ale formabilului.

Paradigma propusă se sprijină pe demersuri motivaţionale **anticipative** şi **actuale**, organizate la nivelul interferenţei sistemului şi procesului educaţional şi al sistemului socioeconomic. Corespondenţii acestor demersuri în teoriile motivaţiei sunt categoriile „motivaţie habituală” şi „motivaţia actuală” (Lowe).

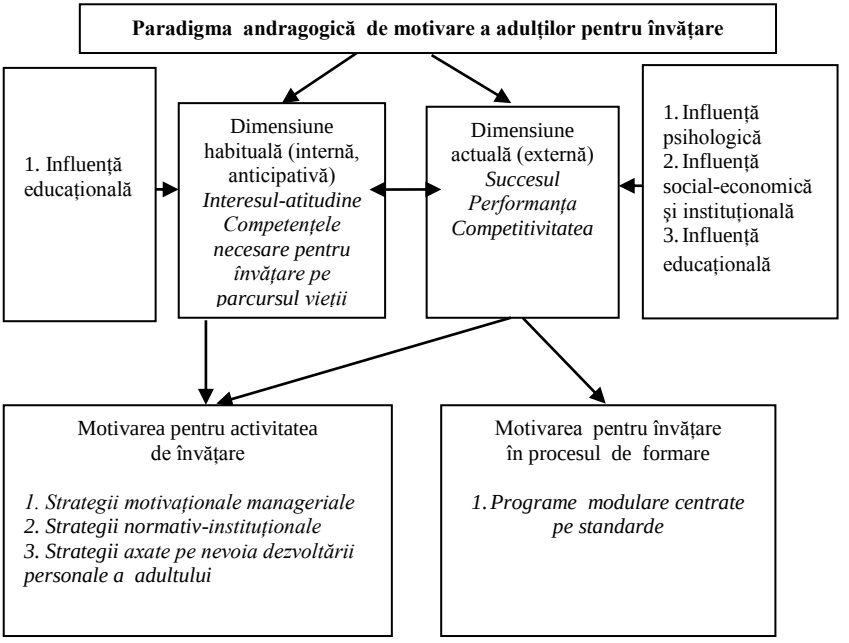
Pentru valorificarea dimensiunii algoritmice a paradigmei, am relaţionat următoarele variabile:

– Interesul – atitudine a adultului faţă de învăţare.

– Motivele învăţării, percepute de adulţi la etapa diagnosticării psihoandragogice.

– Contextul socioprofesional de stimulare a adulţilor pentru activitatea de învăţare.

– Tehnologii didactice cu valenţe motivaţionale (programe educaţionale).

Componentele structurale ale paradigmei de motivare a învățării la vârstele adulte (model organizațional)

Referințe:

1. DAVE, R.H. (coord.). *Fundamentele educației permanente.* Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică, 1992. 430 p.
2. KIDD, James Robbins. *Cum învață adulții.* Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică, 1981. 347 p.
3. LOWE, Hans. *Introducere în psihologia învățării la adulți.* Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică, 1978. 300 p.
4. ИЛЬИН, Е. П. *Мотивация и мотивы*. Санкт-Петербург: Питер, 2004. 509 с.